

Kutse- ja oskuste seadus

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimis- ja kohaldamisala

- (1) Käesolev seadus sätestab kutse- ja oskuste süsteemi korralduse ja toimimise ning haldusjärelevalve alused.
- (2) Käesolevat seadust ei kohaldata kutsealadel, mille kutseenõuete väljatöötamine ja kutse andmise alused on reguleeritud teiste seadustega.
- (3) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Kutse- ja oskuste süsteem

- (1) Kutse- ja oskuste süsteemi eesmärk on tagada kvalifikatsioonide riigisisene ja rahvusvaheline võrreldavus ning ühiskonna ja tööturu oskuste vajaduse analüüs ja prognoos.
- (2) Kutse- ja oskuste süsteem toetab inimeste kompetentsuse arendamist, hindamist ja tunnustamist elukestva õppe, tööturu ja ühiskonna vajaduste raames ning tööjõu ja oskuste vajaduse seostamist koolituspakkumisega.
- (3) Kutse- ja oskuste süsteemi osad on tööjõu ja oskuste vajaduse analüüs, prognoos ja seire, tööturul nõutavate kompetentside kirjeldamine kutsestandardites ja kompetentsiprofiilides ning isiku kompetentsuse hindamine.
- (4) Kutse- ja oskuste süsteem on osa Eesti kvalifikatsioonisüsteemist, ühendades kvalifikatsiooniraamistiku kaudu haridus- ja tööturupoliitika.

§ 3. Kompetents, kompetentsus ja kvalifikatsioon

- (1) Kompetents on teadmiste, oskuste, kogemuste ja hoiakute kogum, mis võimaldab täita kindlat töö- või õppeülesannet või tegutseda teatud olukorras.
- (2) Kompetentsus on isiku tõendatud suutlikkus kasutada teadmisi, oskusi, kogemusi ja hoiakuid töö- või õppeolukordades ja kutsealases arengus. Kompetentsust kirjeldatakse kompetentside kogumi kaudu.
- (3) Kvalifikatsioon on pädeva asutuse hindamise tulemusena tunnustatud kompetentsus.

§ 4. Kvalifikatsiooniraamistik

- (1) Kvalifikatsiooniraamistik on võrdlusraamistik, mis eristab kutse- ja haridustasemeid omandatud teadmiste, oskuste, iseseisvuse ja vastutuse ulatuse alusel.
- (2) Kvalifikatsiooniraamistiku kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(3) Kvalifikatsiooniraamistiku arendamist korraldab kutseasutus.

§ 5. Kutsetegevuse valdkond ja kutseala

(1) Kutsetegevuse valdkond on terviklik majandus- või ühiskonnaelu valdkond, mis hõlmab mitut omavahel seotud kutseala.

(2) Kutsetegevuse valdkondade loetelu kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(3) Kutseala on samalaadset kompetentsust eeldav kutsetegevuse valdkonna osa.

§ 6. Kutse, kutsetase, osakutse ja esmakutse

(1) Kutse on kutsestandardis kirjeldatud ja kutse andja otsusega tõendatud kompetentsus teatud ametites tegutsemiseks.

(2) Kutsetase on kvalifikatsiooniraamistikuga seotud kutsealase kompetentsuse tase, mis määratakse kutsestandardis.

(3) Osakutse on kutsestandardis kirjeldatud osa kutsest, millel on tööturul iseseisev väljund ning mille kvalifikatsiooniraamistiku tase määratakse kutsestandardis.

(4) Esmakutse on õppeasutuse otsusega tõendatud kompetentsus, mille omandanud isikul on kõik ametialases kompetentsiprofiilis kirjeldatud kompetentsid.

§ 7. Kutsestandard

(1) Kutsestandard on dokument, kus kirjeldatakse kutsealase kompetentsuse nõudeid asjaomasel kvalifikatsiooniraamistiku tasemel.

(2) Kutsestandard koostatakse juhul, kui isiku tööturul osalemine või tööalaste hüvede andmine ja saamine on piiratud kutse omamise nõudega või juhul, kui selleks on tööturu osaliste tõendatud vajadus.

(3) Kutsestandardite koostamise, muutmise ja vormistamise täpsema korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 8. Kompetentsiprofiil

(1) Kompetentsiprofiil on dokument, kus kirjeldatakse ameti, kutseala või kutsetegevuse valdkonna kompetentse asjaomastel kvalifikatsiooniraamistiku tasemel või tasemetel.

(2) Kompetentsiprofiil on õppe- ja koolituskavade koostamise alus.

(3) Ametialase kompetentsiprofiili alusel koostatud õppe- ja koolituskava lõpetamisel antakse esmakutse kompetentsiprofiilis kirjeldatud ametis tegutsemiseks.

(4) Kompetentsiprofiilide koostamise, muutmise ja vormistamise täpsema korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 9. Mikro kvalifikatsioon

(1) Mikrokvalifikatsiooni käsitatakse täiskasvanute koolituse seaduse tähenduses.

(2) Kutsestandardis või kompetentsiprofiilis võib eristada asjaomasel kvalifikatsiooniraamistiku tasemel kompetentsi või kompetentside kogumit, millel on tööturul iseseisev väljund ja mis on mikrokvalifikatsiooni õppekava alus.

2. peatükk **Kutsesüsteemi osalised**

§ 10. Kutseasutus

(1) Ühtse ning korrastatud kutse- ja oskuste süsteemi arendamist korraldav asutus (edaspidi *kutseasutus*) on Haridus- ja Teadusministeerium.

(2) Valdkonna eest vastutav minister võib kutseasutuse ülesannete täitmiseks sõlmida eraõigusliku juriidilise isikuga halduslepingu halduskoostöö seaduses sätestatud korras. Halduslepingu sõlmimisele ei kohaldata halduskoostöö seaduse §-s 13 sätestatut.

(3) Kutseasutuse ülesanded on:

- 1) kutse- ja oskuste süsteemi arendamine ja rakendamine;
- 2) tööjõu- ja oskuste vajaduse uuringute tegemiseks meetodika arendamine, valdkondlike ja temaatiliste tööjõuvajaduse uuringute tegemine, uuringutulemuste tutvustamine ja tööjõu järelkasvu tagamiseks tehtud ettepanekute elluviimise seire;
- 3) kutse- ja oskuste süsteemiga seotud dokumendivormide väljatöötamine;
- 4) kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite koostamise meetodika väljatöötamine ja kehtestamine;
- 5) kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamine, uuendamine ja kehtestamine, arvestades valdkondliku eksperdikogu ettepanekuid ning eksperthinnanguid;
- 6) kutse andja valimine;
- 7) kutse andmise korra kehtestamine;
- 8) kutse andmise ja kutse taastõendamise kalkulatsiooni vormi kehtestamine;
- 9) kutse taotlemise ja kutse taastõendamise tasu kehtestamine;
- 10) haldusjärelvalve kutse andja kutse andmise tegevuse üle;
- 11) tööjõu ja oskuste arendusnõukogu töö korraldamine;
- 12) valdkondlike eksperdikogude moodustamine, nende töö korraldamine ja töökorra kinnitamine ning tegevuse lõpetamine;
- 13) täiendavate teabehalduse nõuete kehtestamine kutse andmise menetluses;
- 14) Eesti kutse- ja oskuste süsteemi tutvustamine riigis ja rahvusvaheliselt;
- 15) kutse- ja oskuste süsteemi alane nõustamine ja koolituste korraldamine;
- 16) oskuste ja kvalifikatsioonidega seotud Euroopa Liidu algatuste elluviimine;
- 17) muudest õigusaktidest tulenevad ülesanded.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel on kutseasutuse ülesannete täitmiseks sõlmitud haldusleping, võib halduslepingu alusel volitatud eraõiguslik juriidiline isik töödelda isikuandmeid käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 2 sätestatud ülesannete täitmisel isikuandmete kaitse seaduse § 6 lõike 5 tähenduses.

§ 11. Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu

(1) Vabariigi Valitsus moodustab tööjõu ja oskuste arendusnõukogu ning kinnitab selle koosseisu ja töökorra korraldusega.

(2) Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu moodustatakse tööjõu oskuste arendamise, konkurentsivõime edendamise ja elukestva õppe valdkonnaga seotud institutsioonide esindajatest.

(3) Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu ülesanded on:

- 1) hariduse ja tööturu oskuste arendamisega seotud osalistele ettepanekute tegemine kutse- ja oskuste süsteemi ning kvalifikatsiooniraamistiku arendamiseks ja rakendamiseks;
- 2) Vabariigi Valitsuse ning teiste töö- ja haridusvaldkonna osaliste nõustamine inimeste teadmiste ja oskuste ning kvalifikatsiooniga seotud otsuste tegemisel;
- 3) ühiskonna tööjõu nõudluse ja pakkumise ning inimeste teadmiste ja oskustega seotud info ja valdkondliku eksperditeadmise koondamine;
- 4) strateegiliste prioriteetide seadmine tööjõu- ja oskuste vajaduse analüüsi, prognoosi ja seire uuringute tegemiseks;
- 5) ettepanekute tegemine tööturu osalistele ja ametkondadele tööjõu järelkasvu tagamise meetmete kavandamiseks, teadmiste ja oskuste arendamiseks, õppe- ja koolituskohtade loomiseks tasemeõppes ja täienduskoolituses ning riigieelarvest tehtavate hariduskulutuste otstarbekaks ja efektiivseks kasutamiseks.

§ 12. Valdcondlik eksperdikogu

(1) Valdcondlik eksperdikogu on kutseasutuse juures tegutsev sama kutsetegevuse valdkonna töötajate, tööandjate, kutse- ja erialaühenduste, haridus- ja koolitusasutuste ning riigi esindajatest koosnev kutseasutust ning tööjõu ja oskuste arendusnõukogu nõustav kogu.

(2) Valdcondliku eksperdikogu eesmärk on kutsetegevuse valdkonna tööjõunõudluse ja pakkumise ning inimeste oskustega seotud info ja ekspertteadmise koondamine.

(3) Valdcondliku eksperdikogu ülesanded on:

- 1) ettepanekute tegemine kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide väljatöötamiseks ja uuendamiseks;
- 2) eksperthinnangu andmine kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite kavanditele;
- 3) tööjõu- ja oskuste vajaduse analüüsi, prognoosi ja seire uuringute järelduste kooskõlastamine ning valdkonna arengule avalduva mõju hindamine, tuvastades valdkonnaga seotud kitsaskohti ja pakkudes lahendusi;
- 4) tööjõu- ja oskuste vajaduse analüüsi, prognoosi ja seire uuringutes tehtud ettepanekute rakendamise seiramine.

(4) Valdcondlike eksperdikogude nimetused, nende moodustamise ja lõpetamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

§ 13. Kutse andja

(1) Kutse andja on juriidiline isik, riigiasutus või õppeasutus, kellele kutseasutus on andnud kutse andmise õiguse.

(2) Kui kutsealale on kehtestatud kutsestandard, valitakse kutse andja avaliku konkursiga.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud konkursi teistkordsel luhtumisel täidab kutse andja ülesandeid kutseasutus kuni uue kutse andja valimiseni avaliku konkursi korras.

(4) Kutseasutus annab kutse andmise õiguse kuni viieks aastaks üldjuhul ühele konkursil valitud kutse andjale kutse või kutsete andmiseks kutsetasemel, mis on määratud kutse andja avaliku konkursi tingimustes. Põhjustatud juhul võib kutseasutus anda kutse andmise õiguse mitmele kutse andjale.

(5) Kutseasutus annab kõrgkoolile kutse andja õiguse kõrgkooli avalduse alusel ilma käesoleva paragrahvi lõikes 2 reguleeritud konkursi korraldamata, kui õppekava vastab kutsestandardile ja kõrgkool on riiklikult tunnustatud. Käesoleva seaduse tähenduses loetakse õppekava kutsestandardile vastavaks, kui õppekava õpiväljundites sisalduvad kõik kutsestandardis esitatud kompetentsusnõuded.

§ 14. Kutse andja valimine

(1) Kutse andja konkursil osaleja peab vastama järgmistele tingimustele:

- 1) osalejal peavad olema vahendid ja võimalused kutse andmise korraldamiseks;
- 2) osaleja peab kutse andmiseks olema palgatud piisav arv vajaliku hariduse, väljaõppe ja kogemustega töötajaid ning moodustatud kutsekomisjon;
- 3) osaleja peab olema võimeline tegutsema sõltumatult, asjatundlikult, erapooletult ja kedagi diskrimineerimata.

(2) Kutse andjana tegutsemise õiguse taotlemiseks avalikul konkursil osalemise eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.

(3) Kutseasutus registreerib konkursi võitjaks kuulutatud kutse andja kutse- ja oskuste registris.

(4) Kutseasutus ei rahulda kutse andja konkursil osalemise taotlust, kui:

- 1) konkursil osaleja ei vasta õigusaktides sätestatud nõuetele;
- 2) konkursil osaleja ei ole esitanud nõutud dokumente;
- 3) konkursil osaleja on esitanud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid;
- 4) konkursil osalejal on ajatamata riiklike maksude võlgnevusi.

(5) Kutse andja valimise avaliku konkursi korraldamise täpsemad nõuded ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(6) Kutseasutus töötleb konkursil osaleja esindaja ja konkursil osaleja kutse andmise korraldamisega seotud töötaja üldandmeid, töötamise, hariduse ja kvalifikatsiooni andmeid kutse andja valimise avaliku konkursi ettevalmistamiseks, taotluste vastavuse kontrollimiseks ning konkursi võitja väljaselgitamiseks.

(7) Konkursi võitjaga seotud käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud isikuandmeid säilitatakse kolm aastat kutse andmise õiguse kehtivuse lõppemisest. Teiste konkursil osalejatega seotud isikuandmeid säilitatakse kuni üks aasta konkursi lõppemisest.

§ 15. Esmakutse andmise õigus

(1) Kutseasutus annab esmakutse andmise õiguse riiklikult tunnustatud õppeasutusele kutse andjana tegutsemiseks pärast õppekava registreerimist Eesti hariduse infosüsteemis, kui õppekava vastab ametialasele kompetentsiprofiilile.

(2) Riiklikult tunnustatuks loetakse õppeasutus, mis on läbinud kvaliteedi hindamise kutseõppeasutuse seaduse alusel või institutsionaalse akrediteerimise kõrgharidusseaduse alusel ning on registreeritud Eesti hariduse infosüsteemis.

(3) Õppekava loetakse kompetentsiprofiilile vastavaks, kui õppekavas kirjeldatud õpiväljundid sisaldavad kõiki ametialases kompetentsiprofiilis esitatud kompetentsusnõudeid. Õppekava vastavust hindab õppekava registreerimisel Haridus- ja Teadusministeerium.

(4) Õppekaval esmakutse andmise õigus antakse õppeasutusele asjaomase õppekava järgi õpetamise õiguse kehtivuse lõppemiseni.

§ 16. Kutse andja ülesanded

(1) Kutse andja ülesanded on:

- 1) kutsekomisjoni moodustamine ja selle töö korraldamine;
- 2) kutsekomisjoni töö kohta esitatud kaebuste lahendamine;
- 3) koostöös kutsekomisjoniga kutse andmise korra eelnõu väljatöötamine ja selle kutseasutusele esitamine kutse andmise õiguse taotlemisel;
- 4) kutse andmise korra eelnõu, kompetentsuse hindamise juhendite,ksamimaterjalide ning teiste kutse andmiseks vajalike dokumentide väljatöötamise korraldamine;
- 5) kutseeksami läbiviimine kompetentsuse hindamiseks sobilikus õppe- või töökeskkonnas, sealhulgas kutseõppe tasemeõppes õppijatele;
- 6) kutse taotlemise ja kutse taastõendamisega seotud kulude arvestus kooskõlas kutseasutuse välja töötatud põhimõtetega ja selle esitamine kutseasutusele;
- 7) kutse andmise väljakuulutamise vähemalt kaks korda aastas;
- 8) kutse andmisega seotud teabe avalikustamine;
- 9) kutset taotleva isiku avalduse ja dokumentide vastuvõtmine ning kutsekomisjonile otsustamiseks esitamine;
- 10) kutseasutusele kutse- ja oskuste registrisse kandmisele kuuluvate andmete edastamine;
- 11) kutse andmise korraldamise ning kutse andmisega seotud rahaliste vahendite kasutamise aruande esitamine kutseasutusele vähemalt üks kord kalendriaastas.

(2) Esmakutse andmisel täidab õppeasutus kutse andjana järgmisi ülesandeid:

- 1) hindamisjuhendite ja teiste esmakutse andmiseks vajalike dokumentide väljatöötamine ja kehtestamine;
- 2) kompetentsuse hindamine sobilikus õppe- või töökeskkonnas, kaasates valdkonna tööandjaid;
- 3) esmakutse andmine;
- 4) esmakutse andmisega seonduvate andmete edastamine kutseasutusele kutse- ja oskuste registrisse kandmiseks.

(3) Õppeasutusele ei kohaldata esmakutse andmisel käesoleva paragrahvi lõikes 1, käesoleva seaduse §-s 19, § 20 lõikes 2 ja §-s 21 sätestatud.

§ 17. Kutse andja õiguse kehtetuks tunnistamine

(1) Kutseasutus võib tunnistada konkursil valitud kutse andja õiguse kehtetuks, kui kutse andja:

- 1) ei vasta käesoleva seaduse § 14 lõikes 1 sätestatud kutse andja tingimustele;
- 2) on esitanud asjaomase kirjaliku taotluse;
- 3) ei võimalda teha haldusjärelvalvet oma tegevuse üle kutse andmisel;
- 4) ei ole ettenähtud tähtajaks ja korras täitnud kutseasutuse ettekirjutust;
- 5) on oma tegevuses olulisel määral või korduvalt rikkunud temale esitatud nõudeid või jätnud täitmata temale pandud ülesandeid;
- 6) on esitanud konkursil osalemiseks valeandmeid;
- 7) on tegevuse lõpetanud või on välja kuulutatud tema pankrot;

- 8) ei ole korraldanud kutse andmist ühe aasta jooksul;
- 9) tegevus on olnud peatunud vähemalt kuus kuud järjest.

- (2) Kutseasutus võib tunnistada õppeasutuse kutse andja õiguse esmakutset anda kehtetuks, kui:
- 1) õppeasutuse õppekasvatustöös on kutseõppeasutuse seaduse alusel kvaliteedi hindamise tulemusena avastatud olulised mittevastavused;
 - 2) õppeasutus jääb kõrgharidusseaduse alusel institutsionaalsel akrediteerimisel akrediteerimata;
 - 3) õppekava ei vasta kutsestandardile või ametialasele kompetentsiprofiilile.

3. peatükk **Kutse andmine**

§ 18. Kutse andmise alused

- (1) Kutse ja osakutse annab kutse andja otsusega, kui kutseksam on sooritatud.
- (2) Esmakutse annab õppeasutus otsusega ametialase kompetentsiprofiili alusel koostatud õppekava lõpetamisel.
- (3) Kutse andja teeb kutse, osakutse ja esmakutse andmise otsuse kohta kande kutse- ja oskuste registris, mis kajastab isiku kompetentsuse vastavust kutsestandardis või kompetentsiprofiilis kehtestatud nõuetele ja osakutse puhul kutsestandardi ühe või mitme osa nõuetele.
- (4) Õppe lõpetamise järel loetakse isikule kutse antuks kandega kutse- ja oskuste registris, kui:
 - 1) isik on läbinud õppe Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2005/36/EÜ kutsevalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.09.2005, lk 22–142) nimetatud reguleeritud kutsealal ja
 - 2) õppekava vastab kutsestandardile või kompetentsiprofiilile ning õppeasutus on riiklikult tunnustatud.
- (5) Isikul on õigus kasutada kutse kehtivuse ajal kutse- ja oskuste registri kandes märgitud kutsenimetust või selle lühendit.
- (6) Kutse andmine ei tohi olla diskrimineeriv, sealhulgas ei või nõuda kutse taotleja kuulumist või mittekuulumist mistahes ühendusse või koolituste läbimist konkreetses õppe- ja koolitusasutuses.

§ 19. Kutse andmise kord

- (1) Kutse andmise korraldust reguleerib kutse andmise kord.
- (2) Kutse andmise korra kehtestab kutseasutus.
- (3) Kutse andmise kord peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:
 - 1) kutse andja nimetus;
 - 2) kutsekomisjoni koosseis ja nõuded kutsekomisjoni liikmetele;
 - 3) antavate kutsenimetuste ja -tasemete loetelu ning viide asjakohastele kutsestandarditele;
 - 4) kutse taotlemise eeltingimused;
 - 5) kutset taotleva isiku esitatavad dokumendid;
 - 6) kutse andmise miinimumsagedus;

- 7) kindlaks määratud viisid, kuidas teavitatakse avalikkust kutse andmisega seotud tähtaegadest ja tingimustest;
- 8) kutse taotleja kutsealase kompetentsuse hindamise viis ja vormid, mis sisaldavad muu hulgas varasema õppe ja töökogemuse arvestamise aluseid kutse andmise eeltingimuste täitmisel ja kompetentside hindamisel;
- 9) kutse andmise korraldamise ja otsustamise kord;
- 10) kutse kehtivusaeg;
- 11) kutse taastõendamise tingimused ja kord;
- 12) nõuded hindamiskomisjoni liikmetele.

(4) Ühele kutsele kohaldatakse ühte kutse andmise korda.

§ 20. Kutseksam ja hindamine

(1) Kutseksam on protsess, mille käigus kutse andja hindab kutsestandardis või kompetentsiprofiilis kirjeldatud kompetentside olemasolu kutse taotlejal.

(2) Kutse taotleja kompetentsuse hindamine toimub kutsestandardi ja kutse andmise korra alusel.

(3) Hindamisel arvestatakse kutse taotleja varasema õppe ja töökogemuse kaudu omandatud teadmisi ja oskuseid.

§ 21. Kutsekomisjon

(1) Kutse andja moodustab kutse andmise erapooletuse tagamiseks kutsekomisjoni, kuhu kuuluvad selle valdkonna kutse andmisest huvitatud asjaosaliste erialaste teadmiste ja kogemustega esindajad.

(2) Kutsekomisjoni tööd korraldab konkursiga valitud kutse andja, selle puudumisel kutseasutus.

(3) Kutsekomisjoni ülesanded on:

- 1) töötada välja kutse andmise korra eelnõu;
- 2) töötada välja ja kinnitada kompetentsuse hindamise juhendid,ksamimaterjalid ning muud kutse andmiseks vajalikud dokumendid;
- 3) hinnata kutset taotleva isiku kompetentsuse vastavust kutsestandardi nõuetele;
- 4) moodustada vajaduse korral hindamiskomisjon, kes hindab kutset taotleva isiku kompetentsuse vastavust kutsestandardi nõuetele;
- 5) otsustada kutset taotlevale isikule kutse anda või andmata jätta;
- 6) koostada hindamise korraldamise ja tulemuste kohta protokoll ning esitada see kutse andjale;
- 7) lahendada hindamiskomisjoni tegevuse kohta esitatud kaebused.

(4) Kutsekomisjoni liige ei tohi osaleda kutset taotleva isiku kompetentsuse hindamisel ega talle kutse andmise otsustamisel, kui:

- 1) ta on vahetult seotud kutset taotlevale isikule kutse andmiseks ettevalmistava koolituse või väljaõppe korraldamisega;
- 2) ta on kutset taotleva isiku tööandja või muul viisil isiklikult huvitatud kutse andmisest;
- 3) ta on osalenud hindamiskomisjoni töös või on muude asjaolude tõttu põhjust kahelda tema erapooletuses.

(5) Kui kutsekomisjoni liikmel ei ole objektiivsetel põhjustel võimalik vastata käesoleva paragrahvi lõikes 4 esitatud kriteeriumitele, peab kutse andmise korras olema kirjeldatud, kuidas on tagatud erapooletu ja kvaliteetne hindamine.

§ 22. Hindamiskomisjon

(1) Kutse andja võib moodustada kutse taotleja kompetentsuse hindamiseks hindamiskomisjoni.

(2) Hindamiskomisjoni ülesanded on:

- 1) hinnata kutset taotleva isiku kompetentsuse vastavust kutsestandardi nõuetele;
- 2) koostada hindamise korraldamise ja tulemuste kohta protokoll ning esitada see kutsekomisjonile.

(3) Hindamiskomisjon koosneb vähemalt kahest liikmest. Kui hindamine toimub sellise eksami vormis, kus kasutatakse automaatset testimissüsteemi ja inimene eksami hindamisse ei sekku, vaid ainult fikseerib tulemuse, võib hindamiskomisjonis olla üks liige.

(4) Hindamiskomisjoni liikmed peavad olema sõltumatud ning vajalike erialaste teadmiste ja kogemustega.

(5) Hindamiskomisjoni liikmetele kohalduvad käesoleva seaduse § 21 lõigetes 4 ja 5 kehtestatud nõuded.

§ 23. Varasema õppe ja töökogemuse arvestamine

(1) Varasema õppe ja töökogemuse arvestamine on kutse andmise osa, mida rakendatakse kutse andmise eeltingimuste ja kompetentsuse nõuete täitmise hindamisel.

(2) Kui kutset andes arvestatakse varasemat õpet ja töökogemust, võib kutse taotleja haridustase olla ühe kvalifikatsiooniraamistiku taseme võrra madalam taotletavast kutsetasemest.

(3) Kutse andjal on kohustus välja töötada juhised ja korrad varasema õppe, sealhulgas mitteformaalõppe, iseseisvalt õpitu ja töökogemuse arvestamiseks kooskõlas kutseasutuse kehtestatud juhistega.

§ 24. Kutse andmise otsuse kehtivuse peatamine ja kehtetuks tunnistamine

(1) Kutse andjal on õigus kutsekomisjoni ettepanekul peatada kutse andmise otsuse kehtivus, kui kutset omava isiku tegevus ei vasta kutsestandardis kirjeldatud nõuetele kuni peatamise aluse äralangemiseni.

(2) Kutse andjal on õigus teha kutsekomisjoni ettepanekul kutse andmise kehtetuks tunnistamise otsus, kui:

- 1) kutse on saadud pettuse teel;
- 2) kutse on antud võltsitud või valeandmeid sisaldava dokumendi alusel;
- 3) kutset omava isiku tegevus ei vasta kutsestandardis kirjeldatud nõuetele.

(3) Kutse andja teavitab käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud otsusest asjaomast isikut ja teeb selle kohta kande kutse- ja oskuste registris.

§ 25. Kutse taotlemisega seotud kulud

(1) Kutse taotlemise ja kutse taastõendamise tasu on kulupõhine tasu, mille eesmärk on katta kutse andmisega vahetult seotud põhjendatud kulud ning mida ei või kasutada muude kulude katmiseks.

(2) Kutse taotlemise ja taastõendamise tasu maksab kutse taotleja või taastõendaja kutse andjale.

(3) Kutseasutus kehtestab kutse taotlemise ja kutse taastõendamisega seotud kulude kalkulatsiooni vormi.

(4) Kutse andja esitab kutseasutusele kutse taotlemise ja kutse taastõendamise kulude kalkulatsiooni käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud vormil. Kutse andja avalikustab kulude kalkulatsiooni ja tasu kujunemise alused.

(5) Kutseasutus kehtestab kutse taotlemise ja kutse taastõendamise tasu suuruse kutse andja esitatud kulude kalkulatsioonile tuginedes. Juhul kui avaliku konkursi tulemusena on mitu kutse andjat, kehtestatakse neile ühesugune kutse taotlemise tasu.

(6) Kutse taotlemise ja kutse taastõendamise tasu kehtestamisel arvestab kutseasutus, et kutse taotlemise ja taastõendamise tasu on põhjendatud, läbipaistev ja proportsionaalne ning kooskõlas käesoleva paragrahvi lõigetes 9 ja 10 nimetatud kulude ja kulukomponentide loeteluga.

(7) Kutse taotlemise ja kutse taastõendamise tasu ülemmäär on käesoleva paragrahvi lõikes 9 nimetatud kulude tegelik, põhjendatud ja tõendatud maksumus. Tasu ei või ületada nimetatud kulude kogusummat.

(8) Samale kutsele ja sama ülesehituse ning keerukusega kutseeksami ei või kehtestada erinevas suuruses kutse taotlemise ega taastõendamise tasu.

(9) Kutse taotlemise ja taastõendamisega seotud kuludeks loetakse:

- 1) kutse andmise ettevalmistamisega seotud kulu;
- 2) kutsekomisjoni tööga seotud kulu;
- 3) hindamiskomisjoni tööga seotud kulu;
- 4) kutse andmise korraldamisega seotud kulu.

(10) Käesoleva paragrahvi lõikes 9 nimetatud kulud võivad koosneda üksnes järgmistest kulukomponentidest:

- 1) kutseeksami ettevalmistamise ja korraldamisega seotud otsesed üld- ja menetluskulud, mis ei ole hõlmatud käesoleva lõike punktidega 2–10;
- 2) kutseeksami- ja hindamismaterjalide koostamise, ajakohastamise ning hindamismetoodika arendamise kulud;
- 3) kutseeksami hindajate ja hindamiskomisjoni liikmete ettevalmistamise ja koolitamise kulud;
- 4) kutseeksami ettevalmistamise kulud, sealhulgas taotluste menetlemine, eksami planeerimine ja taotlejate teavitamine;
- 5) kutsekomisjoni liikmete töötasud ning töötasudega seotud maksud ja maksed;
- 6) hindamiskomisjoni liikmete töötasud ning töötasudega seotud maksud ja maksed;
- 7) hindamiskomisjoni liikmete transpordikulud;
- 8) hindamiskomisjoni liikmete majutuskulud;
- 9) kutseeksami läbiviimise otsesed kulud, sealhulgas ruumide, seadmete, materjalide ja infosüsteemide kasutamise kulud;

10) kutse andmise kvaliteedi tagamise kulud, sealhulgas vaide- ja kaebemenetluse kulud.

(11) Kutse taotlemise ja taastõendamise tasu hulka ei või arvata kulusid, mis ei ole otseselt seotud kutseeksami läbiviimisega, sealhulgas:

- 1) organisatsiooni üldiseid tegevuskulusid, mis ei ole vahetult seotud kutseeksamiga;
- 2) kulusid, mis on kaetud muudest avalikest vahenditest;
- 3) põhjendamata või ebamääraseid kulusid.

(12) Kutseeksami tasu arvestamisel tuleb kutse andjal vältida kulude dubleerimist ning tagada, et käesoleva paragrahvi lõikes 10 nimetatud kulukomponendid on selgelt eristatavad ja kontrollitavad.

(13) Kutse andja on kohustatud:

- 1) dokumenteerima kutseeksami tasu kujunemise alused;
- 2) eristama kulukomponendid käesoleva paragrahvi lõikes 10 nimetatud jaotuse alusel;
- 3) säilitama kulude arvestuse aluseks olevad andmed viisil, mis võimaldab nende kontrollimist.

(14) Kutse andmise korraldamise ja kutse andmisega seotud rahaliste vahendite kasutamise kohta esitab kutse andja kutseasutusele vähemalt üks kord kalendriaastas aruande.

§ 26. Kutsestandardi alusel loodud õppekava tasemeõppe õpilastele kutse andmisega seotud kulude katmine

(1) Kutseõppe tasemeõppe tegevustoetuse alusel moodustatud koolituskohal õppiva õpilase õppe lõpetamiseks sooritatava kutseeksami kulud kaetakse riigieelarvest üks kord, kui õpilane osaleb kutseeksamil õppeaja jooksul või aasta jooksul pärast lõpetamist.

(2) Kutseeksami kulud hüvitatakse kutseeksami korraldanud kutse andjale.

(3) Kutseõppe tasemeõppe õpilaste kutseeksami kulude loetelu ja ülemmäärad kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(4) Kutseõppe tasemeõppe õpilaste kutseeksami ülemmäärade kehtestamisel võib eristada kutseeksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulusid ning kutseeksami korraldamisega seotud kulusid.

(5) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata sisekaitselise või riigikaitselise rakenduskõrgkooli kutseõppe tasemeõppe õpilastele kutse andmise kulude katmisel.

§ 27. Isikuandmete töötlemine kutse andmisel ning andmete säilitamine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud kutse andmise, kutse kehtivuse kontrolli ja kutse taastõendamise eesmärgil töötleb kutse andja kutse taotleja ja kutset omava isiku isikuandmeid.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eesmärgil töötleb kutse andja isiku üldandmeid, hariduse ja kvalifikatsiooniga seotud andmeid, varasema õppe, täienduskoolituse ja töökogemuse andmeid, kutseeksami ja muude hindamiste tulemusi, kutsekomisjoni ja hindamiskomisjoni töö käigus koostatud hinnanguid ning andmeid kutse kehtivuse ja kutse taastõendamise kohta.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eesmärgil loodud või saadud dokumente säilitatakse eesmärgi saavutamiseks vajalikus ulatuses ja tähtaja jooksul. Kutse andmise otsust ning kutse kehtivust ja taastõendamist puudutavaid andmeid säilitatakse kuni kümme aastat

pärast kutse kehtivuse lõppemist, kui õigusaktides ei ole ette nähtud pikemat tähtaega. Kutseeksami hindamismaterjale, vahetunnanguid ja muid abistavaid menetlusdokumente säilitatakse kuni üks aasta menetluse lõppemisest. Säilitustähtaja möödumisel andmed hävitatakse või antakse üle Rahvusarhiivile arhiiviseaduses sätestatud korras.

(4) Kutse- ja oskuste registris isikuandmete töötlemisel kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 28 sätestatud.

4. peatükk **Kutse- ja oskuste register**

§ 28. Kutse- ja oskuste register

(1) Kutse- ja oskuste register on andmekogu, mille eesmärk on anda kutsesüsteemi osalistele ja avalikkusele usaldusväärset teavet kutsealade, kutsestandardite, kompetentsiprofiilide, kutse andjate ning antud kutsete kohta, sealhulgas isikute kutsealase pädevuse kajastamiseks, statistika ja uuringute tegemiseks, poliitika kujundamiseks ning strateegiliseks juhtimiseks.

(2) Kutse- ja oskuste registrisse kogutakse andmeid kutsealade, kutsetegevuse valdkondade, kutsestandardite, kompetentsiprofiilide, kutse andjate ja antud kutsete, välisriigi kutse kvalifikatsiooni tunnustamise otsuste, kutsetunnistuste ning valdkondlike eksperdikogude kohta.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud välisriigi kutse kvalifikatsiooni tunnustamise otsuste andmeid kogutakse kutse- ja oskuste registrisse kutsealade kohta, mille kutsenõuete väljatöötamine ja kutse andmise alused on reguleeritud käesoleva seadusega.

(4) Kutse- ja oskuste registris töödeldakse järgmisi isikuandmeid:

- 1) isiku üldandmed;
- 2) isikule antud kutse;
- 3) välisriigi kutse kvalifikatsiooni tunnustamise otsuse andmed;
- 4) kutse komisjoni kuulumise andmed;
- 5) surmakuupäev.

(5) Kutse- ja oskuste registris avalikustatakse kutse andmise menetluse läbipaistvuse ja erapooletuse tagamise eesmärgil kutse komisjoni kuuluvate isikute eesnimi ja perenimi ning esindatav organisatsioon.

(6) Kutse- ja oskuste registrisse kantud isikule antud kutset puudutavaid isikuandmeid säilitatakse kümme aastat isiku surmast arvates.

(7) Kutse komisjoni kuulumise isikuandmeid säilitatakse, kuni isik kuulub asjaomasesse kutse komisjoni.

(8) Kutse- ja oskuste registri vastutav töötleja on Haridus- ja Teadusministeerium.

(9) Kutse- ja oskuste registri põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega, milles sätestatakse:

- 1) täpne andmekoosseis;
- 2) andmekogu volitatud töötleja;
- 3) vastutava töötleja ja volitatud töötleja ülesanded;
- 4) andmeandjad ja nendelt saadavad andmed ning andmekogusse kandmise kord;
- 5) andmete juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;

- 6) andmete säilitamise täpsemad tähtajad;
- 7) muud korralduslikud küsimused.

5. peatükk **Haldusjärelevalve**

§ 29. Haldusjärelevalve tegija

(1) Kutse andja tegevuse üle käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmisel teeb haldusjärelevalvet Haridus- ja Teadusministeerium või halduslepingu alusel volitatud sihtasutus (edaspidi *järelevalveorgan*).

(2) Kui kutseasutuse ülesannete täitmiseks on sõlmitud haldusleping, teeb haldusjärelevalvet kutseasutuse ülesandeid täitva asutuse üle Haridus- ja Teadusministeerium.

§ 30. Haldusjärelevalve eesmärk ja sisu

(1) Haldusjärelevalve eesmärk on kontrollida kutse- ja oskuste süsteemi toimimise ja arendamise õiguspärasust.

(2) Järelevalveorganil on õigus:

- 1) kontrollida kohapeal õigusaktidest tulenevate nõuete täitmist;
- 2) saada haldusjärelevalve tegemiseks vajalikku teavet;
- 3) tutvuda dokumentide originaalidega ning saada neist väljavõtteid ja ärakirju;
- 4) teha järelevalvatavale ettepanekuid kutse- ja oskuste süsteemi arendamiseks;
- 5) teha ettekirjutusi käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega sätestatud nõuete rikkumise lõpetamiseks, edasiste rikkumiste ärahoidmiseks ning rikkumise tagajärgede kõrvaldamiseks.

6. peatükk **Rakendussätted**

§ 31. Kutseeksami kulude hüvitamine

(1) Kutseeksami kulusid hüvitatakse kuni 2029. aasta 30. juunini enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud korra kohaselt.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 reguleeritud hüvitamist kohaldatakse nii konkursita valitud kutse andjale kui ka õppeasutusele, kellel on esmakutse andja õigus.

(3) Kutseeksami kulude hüvitamise ühtse rakendamise tagab kutseasutus, kes korraldab kulude hüvitamise kõigile kutseeksami korraldajatele võrdselt.

(4) Kuni 2029. aasta 30. juunini käsitletakse kutseõppe tasemeõppe lõpetamiseks korraldatavat hindamist või kompetentsuse tõendamist, mis toimub kutsestandardile või kompetentsiprofiilile vastava õppekava alusel, kutseeksamina käesoleva seaduse § 20 lõike 1 tähenduses. Hindamise ja kompetentsuse tõendamise kulud kaetakse riigieelarvest enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud korra kohaselt.

(5) Kui kutseõppeasutus või kutseõpet andev rakenduskõrgkool tegutseb asjaomasel õppekaval konkursita valitud kutse andjana, kaetakse kuni 2029. aasta 30. juunini kutseeksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulud konkursiga valitud kutse andjale ja kutseeksami korraldamisega seotud kulud õppeasutusele.

(6) Kui kutseõppeasutusel või rakenduskõrgkoolil ei ole asjaomasel õppekaval konkursita valitud kutse andja õigust, kaetakse tegevustoetusest moodustatud kutseõppe tasemeõppe koolituskohal õppijale kutseeksami kulud üks kord, kui ta on kutseeksamil osalenud õppeaja jooksul või aasta jooksul pärast lõpetamist. Kutseeksami kulud hüvitatakse kutseeksami korraldanud kutse andjale kuni 2029. aasta 30. juunini.

(7) Kutseõppeasutuses, mille õppekava vastab kutsestandardile, ning juhul, kui õppijal on õigus õpe lõpetada kutseksamiga, korraldab kutseeksami ja annab esmakutse konkursiga valitud kutse andja, kellele hüvitatakse kutseksamiga seotud kulud kehtiva korra kohaselt. Konkursiga valitud kutse andja korraldab eksameid kuni kutse andja õiguste kehtivuse lõpuni, kuid mitte kauem kui 2029. aasta 30. juunini.

§ 32. Kutse andja õiguse üleminek

(1) Kõrgkoolile, mille õppekava vastab kutsestandardile ja mis on enne käesoleva seaduse jõustumist konkursita valitud kutse andja, antakse seaduse kehtima hakkamisel esmakutse andmise õigus.

(2) Kutseõppeasutusele, mille õppekava vastab kutsestandardile või kompetentsiprofiilile ning mis on enne käesoleva seaduse jõustumist konkursita valitud kutse andja, antakse käesoleva seaduse jõustumisel esmakutse andmise õigus. Kutseeksami korraldamisega seotud kulud hüvitatakse konkursita valitud kutse andjale kehtiva korra kohaselt, kuid mitte kauem kui 2029. aasta 30. juunini.

(3) Käesoleva seaduse jõustumisel kutse andja õigust omavad kutse andjad tegutsevad kutse andjana neile antud kutse andja õiguste kehtivuse lõpuni.

(4) Juhul kui kutse andja õigused lõpevad enne 2029. aasta 31. augustit ning tasemeõppes on õppijaid, kellel on kohustus lõpetada õpe kutseksamiga, korraldab kutseasutus kutse andja valimiseks avaliku konkursi. Uuele kutse andjale antakse õigused kuni 2029. aasta 31. augustini.

§ 33. Õppeasutuse lõpetamisel antud kutse võrdsustamine esmakutsega

Enne käesoleva seaduse jõustumist kooli lõpetamisel antud kutse võrdsustatakse esmakutsega ning see kehtib tähtajatult, kui kutse ei ole seotud kvalifikatsiooninõuete täitmisega.

§ 34. Enne käesoleva seaduse jõustumist moodustatud kutsenõukogude volitused

Enne käesoleva seaduse jõustumist moodustatud kutsenõukogud tegutsevad kuni uute valdkondlike eksperdikogude moodustamiseni, kuid mitte kauem kui 2027. aasta 30. juunini.

§ 35. Kutsekomisjonide ja hindamiskomisjonide tegevuse üleminek

Kutsekomisjonide ja hindamiskomisjonide koosseisud viiakse käesoleva seaduse nõuetega vastavusse ühe aasta jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates.

§ 36. Kutsestandardite üleminek

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist kehtestatud kutsestandardid kehtivad nende kehtivusaja lõpuni, kuid mitte kauem kui 2029. aasta 31. augustini.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 reguleeritud üleminekuperioodil võrdsustatakse õppekava aluseks olevates kutsestandardites kirjeldatud kompetentsid kompetentsiprofiilidega.

§ 37. Välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise otsuste andmete kogumise alustamine

Käesoleva seaduse § 28 lõikes 2 nimetatud välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise otsuste andmete kogumist kutse- ja oskuste registrisse alustatakse 2029. aasta 1. detsembril.

§ 38. Järeldamine

Haridus- ja Teadusministeerium teeb hiljemalt 2029. aastal kutse- ja oskuste süsteemi rakendumise analüüsi, hinnates kutse- ja oskuste süsteemi osade lõimimise tulemuslikkust, õigusraamistiku ümberkujundamise mõju kutse- ja oskuste süsteemi toimimisele ja kutse andmise menetlusele ning kutse taotlemise ja taastõendamise tasude läbipaistvust ja proportsionaalsust ja nende mõju asjaosalistele.

§ 39. Atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmine

Atmosfääriõhu kaitse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 194 pealkirjas, lõikes 1 ja lõike 2 sissejuhatavas osas asendatakse sõnad „kutse- või osakutsetunnistus” sõnadega „kutse või osakutse”;

2) paragrahvi 195 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 195. Kutse või osakutse andmine”;

3) paragrahvi 195 lõikes 1 asendatakse sõnad „Kutsetunnistuse andmisele kohaldatakse kutseadust“ sõnadega „Kutse andmisele kohaldatakse kutse- ja oskuste seadust”;

4) paragrahvi 195 lõikes 2 asendatakse sõnad „kutse- või osakutsetunnistusega” sõnadega „kutsega või osakutsega”;

5) paragrahvi 195 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „kutseseaduses sätestatule peab kutseseaduse §-s 10 nimetatud kutset andev organ” sõnadega „kutse- ja oskuste seaduses sätestatule peab kutse- ja oskuste seaduses reguleeritud kutse andja”;

6) paragrahvi 198 lõikes 1 asendatakse sõnad „kutse- või osakutsetunnistust” sõnadega „kutset või osakutset”;

7) paragrahvi 222 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) kutse- ja oskuste seaduse §-s 10 nimetatud kutseasutus – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2024/573 ning käesoleva seaduse § 194 lõikes 2 nimetatud Euroopa Komisjoni määrustes sätestatud töötajatele kutse andmise nõuete täitmise üle kutse- ja oskuste seaduse kohaselt.“.

§ 40. Biotsiidiseaduse muutmine

Biotsiidiseaduse § 38² lõikes 2 ja § 39 lõikes 2 asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuste seaduse“.

§ 41. Ehitusseadustiku muutmine

Ehitusseadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 23 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kutse või pädevustunnistuse olemasolu korral eeldatakse isiku vastavust kutsega või pädevustunnistusega hõlmatud tööde tegemiseks.“;

2) paragrahvi 24 lõigetes 1 ja 3 asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuste seaduse“.

§ 42. Energiamaajanduse korralduse seaduse muutmine

Energiamaajanduse korralduse seaduse § 29 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „kutseseaduse § 8 lõike 6 alusel moodustatud kutseenõukogule“ sõnadega „kutse- ja oskuste seaduse alusel tegutsevale kutseasutusele“.

§ 43. Halduskoostöö seaduse muutmine

Halduskoostöö seaduse § 13 lõike 1¹ punkt 13 tunnistatakse kehtetuks.

§ 44. Investeerimisfondide seaduse muutmine

Investeerimisfondide seaduse § 373 lõike 6 esimeses lauses asendatakse tekstiosa „kutseseaduse § 3 tähenduses vastav kvalifikatsioon“ sõnadega „kutse- ja oskuste seadusele vastav kvalifikatsioon“.

§ 45. Kalapüügiseaduse muutmine

Kalapüügiseaduse § 41 lõike 4 esimeses lauses asendatakse sõnad „kutsekvalifikatsioon kutseseaduse“ sõnadega „kvalifikatsioon kutse- ja oskuste seaduse“.

§ 46. Keeleseaduse muutmine

Keeleseaduse § 26 lõikes 5 asendatakse sõna „kutsetunnistusel“ sõnadega „kutse andmise otsuses“.

§ 47. Kiirgusseaduse muutmine

Kiirgusseaduse § 95 lõikes 3 asendatakse sõna „kutsetunnistus“ sõnaga „kutse“.

§ 48. Kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduse muutmine

Kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 12 lõike 2 esimeses lauses asendatakse tekstiosa „kutsetunnistusega hindajalt, kellel on kutseaduse“ tekstiosaga „kutsega hindajalt, kellel on kutse- ja oskuste seaduse“;
- 2) paragrahvi 33 lõike 3 esimeses lauses asendatakse sõna „kutsetunnistust“ sõnaga „kutset“.

§ 49. Kohtuekspertiisiseaduse muutmise

Kohtuekspertiisiseaduse § 26 lõike 1 punktis 3 asendatakse sõna „kutsetunnistust“ sõnaga „kutset“.

§ 50. Korteriomandi- ja korteriühistu seaduse muutmise

Korteriomandi- ja korteriühistu seaduse § 28 lõikes 2 asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuste seaduse“.

§ 51. Kutseõppeasutuse seaduse muutmise

Kutseõppeasutuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 14¹ lõike 5 punktis 1 asendatakse tekstiosa „kutseseaduse § 7 lõikes 2 nimetatud kutseõppeasutuste esimeeste kogu“ tekstiosaga „kutse- ja oskuste seaduse §-s 12 reguleeritud vastav valdkondlik eksperdikogu“;

2) paragrahvi 23 lõikes 1 asendatakse sõna „kutseseaduses“ sõnadega „kutse- ja oskuste seaduses“;

3) paragrahvi 23 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Õppekava paigutamise kvalifikatsioonitasemele määrab õppekava aluseks oleva kompetentsiprofiili või kutsestandardi või õppekavas kirjeldatud õpiväljundite paiknemine Eesti kvalifikatsiooniraamistikus. Kutseõppe aluseks olevad kompetentsiprofiilid ja kutsestandardid asetsevad teisel kuni viiendal kvalifikatsioonitasemel. Kompetentsiprofiili ja kutsestandardi puudumisel või vaidlusalustel juhtudel kinnitab õppekava kvalifikatsioonitaseme Haridus- ja Teadusministeerium, sõjaväeliste õppekavade puhul Kaitseministeerium ja sisekaitseliste õppekavade puhul Siseministeerium.“;

4) paragrahvi 24 lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite alusel määratakse õppekavades kindlaks õppe käigus omandatavad esmakutsed, kutsed ja osakutsed.“;

5) paragrahvi 24 lõike 7 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Jätkuõppe õppekava ja esmaõppe õppekava, millel puudub asjaomane riiklik õppekava, koostatakse kutseharidusstandardi ja asjaomase kompetentsiprofiili või kutsestandardi alusel.“;

6) paragrahvi 24 lõike 8 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Sõjaväeliste ja sisekaitseliste erialade kooli õppekavad koostatakse kompetentsiprofiili või kutseharidusstandardi ja vastava kutsestandardi alusel, kui viimane on olemas.“;

7) paragrahvi 41 lõike 2 punktis 2 asendatakse tekstiosa „pärast õpingute lõpetamist või kutseõpetaja kutsetunnistuse, välja arvatud madalaima taseme kutseõpetaja kutsetunnistuse omandamist“ tekstiosaga „pärast õpingute lõpetamist või kutseõpetaja kutse, välja arvatud madalaima taseme kutseõpetaja kutse omandamist“.

§ 52. Kõrgharidusseaduse muutmine

Kõrgharidusseaduse § 21 lõike 4 esimeses lauses asendatakse sõnad „kutseseaduses kehtestatud“ sõnadega „kutse- ja oskuste seaduse alusel kehtestatud“.

§ 53. Liiklusseaduse muutmine

Liiklusseaduse § 118 lõike 1 punktis 2 ja § 122 lõike 1 punktis 2 asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuste seaduse“.

§ 54. Lõhkematerjaliseaduse muutmine

Lõhkematerjaliseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 4 lõikes 5 asendatakse sõnad „kutse- või pädevustunnistust“ sõnadega „kutset või pädevustunnistust“;

2) paragrahvi 17 lõigetes 1 ja 3, § 18 lõikes 1, § 19 lõikes 1, § 20 lõikes 1 ja § 22 lõikes 1 asendatakse sõna „kutsetunnistus“ sõnaga „kutse“ vastavas käändes;

3) paragrahvi 22 lõikes 1 asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuste seaduse“;

4) paragrahv 50 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 50. Pädevustunnistusega või kutseta töötamine

Käesoleva seaduse alusel nõutava pädevustunnistusega või kutseta tegutsemise eest tegevusalal, millel nõutakse töötajalt pädevustunnistust või kutset, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.”.

§ 55. Maa hindamise seaduse muutmine

Maa hindamise seaduse § 4 lõike 1 esimeses ja teises lauses asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuste seaduse“.

§ 56. Maakatastriseaduse muutmine

Maakatastriseaduse § 16¹ lõike 3 esimeses lauses asendatakse sõna „kutseseadusele“ sõnadega „kutse- ja oskuste seadusele“.

§ 57. Maakorraldusseaduse muutmine

Maakorraldusseaduse § 4 lõike 1 teises lauses ja § 23 lõike 1 esimeses lauses asendatakse sõna „kutseseadus“ sõnadega „kutse- ja oskuste seadus“ vastavas käändes.

§ 58. Maapõueseaduse muutmine

Maapõueseaduse § 74 lõike 2 teises lauses asendatakse sõna „kutseseadusele“ sõnadega „kutse- ja oskuste seadusele“.

§ 59. Majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse muutmine

Majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 15 lõike 2 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) andmed hariduse kohta, eelkõige kutse nõude korral kutse ja kutsetase, kutse andja, mõne muu standardile vastavust kinnitava tunnistuse, pädevustunnistuse või sertifikaadi number, andmise koht ja kuupäev ning kehtivusaeg.“.

§ 60. Metsaseaduse muutmine

Metsaseaduse § 10 lõike 5¹ esimeses lauses ja § 28 lõikes 10 asendatakse sõna „kutseseadus“ sõnadega „kutse- ja oskuste seadus“ vastavas käändes.

§ 61. Muinsuskaitseaduse muutmine

Muinsuskaitseaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 69 lõikes 2 asendatakse sõna „kutsetunnistus“ sõnaga „kutse“;
- 2) paragrahvi 70 lõikes 2 asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuste seaduse“.

§ 62. Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse muutmine

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 32 lõike 1 punktis 5 asendatakse sõnad „kutsetunnistuste ära kirjad“ sõnadega „kutse andmise otsuste ära kirjad“.

§ 63. Planeerimisseaduse muutmine

Planeerimisseaduse § 6 punktis 10 asendatakse sõnad „kutsetunnistusega isik“ sõnadega „kutsega isik“.

§ 64. Raudteeseaduse muutmine

Raudteeseaduse § 36 lõikes 2 ja § 57 lõigetes 5 ning 6 asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuste seaduse“.

§ 65. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduse § 54 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 54. Kutse- ja oskuste seaduse alusel kutse andjana tegutsemise õiguse taotlemine avalikul konkursil

Kutse- ja oskuste seaduse alusel kutse andjana tegutsemise õiguse taotlemiseks avalikul konkursil osalemise eest tasutakse riigilõivu 150 eurot.“.

§ 66. Ruumiandmete seaduse muutmine

Ruumiandmete seaduse § 35 lõike 1 esimeses lauses asendatakse sõnad „kutseseadusega sätestatud“ sõnadega „kutse- ja oskuste seaduse alusel kehtestatud“.

§ 67. Seadme ohutuse seaduse muutmine

Seadme ohutuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 10 lõikes 2 asendatakse sõnad „kutsetunnistusega kutseseaduse“ sõnadega „kutsega kutse- ja oskuste seaduse“;
- 2) paragrahvi 10 lõikes 3 asendatakse sõnad „kutsetunnistus kutseseaduse“ sõnadega „kutse kutse- ja oskuste seaduse“.

§ 68. Sotsiaalhoolekande seaduse muutmine

Sotsiaalhoolekande seaduse §-s 16¹, § 22 lõike 4 punktis 3, § 45 lõike 1 punktis 1, § 45⁴ lõike 1 punktis 1, § 55 lõigetes 2 ja 2¹, § 68 lõikes 1 ja lõike 2 punktides 1–3 ning 6–8 asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuste seaduse“.

§ 69. Spordiseaduse muutmine

Spordiseaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 6 lõikes 2 asendatakse sõnad „kutsekvalifikatsioon kutseseaduse” sõnadega „kutse kutse- ja oskuste seaduse”;
- 2) paragrahvi 6¹ lõike 3 punktis 1 asendatakse sõna „kutseseadusest“ sõnadega „kutse- ja oskuste seadusest“ .

§ 70. Taimekaitse seaduse muutmine

Taimekaitse seaduse § 78² lõikes 3 asendatakse sõna „kutseseaduses“ sõnadega „kutse- ja oskuste seaduses“.

§ 71. Tuleohutuse seaduse muutmine

Tuleohutuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 4¹ lõigetes 1–3 ja 5, § 9 lõigetes 1 ja 2 ning § 11¹ lõigetes 4–6 asendatakse sõna „kutsetunnistus” sõnaga „kutse” vastavas käändes;
- 2) paragrahvi 9 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kui küttesüsteemi ohutuse hindamiseks ei ole asjakohast teavet, võib Päästeamet või kohaliku omavalitsuse üksus küttesüsteemi kütteseadme, korstna ja ühenduslõõri nõuetele vastavuse kohta nõuda eksperthinnangut. Eksperthinnangu koostab 5. taseme kutsega pottseppmeister, 5. taseme kutsega korstnapühkija-meister või vastava valitud kompetentsiga 6. taseme kutsega tuleohutusekspert. Eksperthinnangu koostanud isik esitab eksperthinnangu koostamise aluseks olnud küttesüsteemi andmed ja eksperthinnangu päästeinfosüsteemi kümne tööpäeva jooksul alates eksperthinnangu valmimisest.”.

§ 72. Tulumaksuseaduse muutmine

Tulumaksuseaduse § 26 lõike 2² esimeses lauses asendatakse sõnad „õppekavas sisalduva või kutsestandardis“ tekstiosaga „õppekavas sisalduva, kutsestandardis või kompetentsiprofiilis“.

§ 73. Turvategevuse seaduse muutmine

Turvategevuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 3 punktides 5, 10 ja 11, § 7 lõigetes 3, 5 ja 6 ning § 15 lõigetes 2–4 ja lõikes 12 asendatakse sõna „kutseseadus“ sõnadega „kutse- ja oskuste seadus“ vastavas käändes;
- 2) paragrahvi 7 lõikes 6 asendatakse sõnad „kvalifikatsioonitunnistus väljastatakse” sõnadega „kutse antakse”;
- 3) paragrahvi 15 lõikes 12 asendatakse sõnad „kvalifikatsioonitunnistus väljastatakse” sõnadega „kutse antakse”.

§ 74. Täiskasvanute koolituse seaduse muutmine

Täiskasvanute koolituse seaduse § 8 lõiget 4 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Tegevusnäitajaid liiklusseaduse § 113 alusel väljastatud tegevusloa alusel läbi viidud täienduskoolituste kohta esitab Haridus- ja Teadusministeeriumile Transpordiamet.“.

§ 75. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse muutmine

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 32 lõikes 2 asendatakse sõnad „kutseseaduse alusel antud veekäitlusoperaatori kutsetunnistust“ sõnadega „kutse- ja oskuste seaduse alusel antud veekäitlusoperaatori kutset”.

§ 76. Kutseseaduse kehtetuks tunnistamine

Kutseseadus (RT I 2008, 24, 156) tunnistatakse kehtetuks.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn,2026

Algatab Vabariigi Valitsus2026